

The text of ר"ח – **הכי גריס רבינו חננאל אכלה ערלה שביעית וכלאים היא חזקה – reads; if he ate while it was either שביעית or כלאים it is a חזקה**

OVERVIEW

The גמרא cites a מימרא from ר"י and a supporting ברייתא regarding one who made a חזקה by eating the produce of שביעית or ערלה, כלאים. In our גמרא it states that it is not a חזקה.¹ Our תוספות cites the גירסת ר"ח who maintains that it is a חזקה.

וכן נראה לרבינו יצחק עיקר² ואיירי כשאכלה זמורות³ וכן מוכח בהאשה שנפלו (כתובות דף עט,ב) –
And this is also the view of the ר"י that the correct גירסא is חזקה, and we are discussing a case where the מחזיק consumed the twigs, as this is evident in פרק - האשה שנפלו

דתנן המוציא הוצאות על נכסי אשתו⁴ הוציא הרבה ואכל קימעא וקימעא ואכל הרבה –
Where the משנה taught, ‘one who laid out expenses for his wife’s estate, whether he expended a lot and consumed little, or he expended little and consumed a lot, the rule is -

מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל⁵ –

Whatever he expended he expended and whatever he consumed he consumed’ -
ואמר בגמרא⁶ עבד רב יהודה עובדא בחבילי זמורות⁷ –

And the גמרא there relates that ר"י made such a ruling in a case where the husband managed to consume only bundles of twigs -

ורב יהודה לטעמיה⁸ דאמר רב יהודה אכלה ערלה שביעית וכלאים היא חזקה –

¹ One is prohibited from eating ערלה or כלאים and the פירות שביעית are הפקר, so therefore the מערער can claim that he did not make a מהאה, since that מחזיק did not consume the produce of the מערער, for they were either אסור or הפקר.

² [here as well]. גירסא also agrees that this is the proper (הב') there (כתובות in רש"י²).

³ One is permitted to benefit from the זמורות and שביעית ערלה (see later in this תוספות), therefore it is a חזקה. However if he ate the actual פירות, which are אסורים, it is not a חזקה ([even] according to the ר"ח ור"י). See ‘Thinking it over’ # 2.

⁴ The משנה there is discussing the מלוג of the wife where the husband has the right to eat the פירות (and the קרן belongs to her). The case here is where the expenses (invested in the property by the husband) and the profits (from the פירות) did not match; there was either more expense than profit or more profit than expense.

⁵ Neither the wife nor the husband can claim [after the divorce] that they are owed money either because the husband invested more money than he reaped, or the woman lost more money than the husband invested. However, if the husband did not consume anything (of value), he may claim his expenses from his divorced wife, since he improved her property.

⁶ פ.א.

⁷ ר"י ruled that ומה שאכל אכל and even though he consumed very little (only זמורות חבילי), and he (may have) spent much more in improving the property, nevertheless he has no claim against his divorced wife.

⁸ It is necessary to prove that אכילת זמורות is considered an אכילה; otherwise he would be able to claim his expenses (see previous footnote # 5). The fact that אכילת זמורות creates a חזקה proves that it is a proper אכילה.

And the גמרא there concludes that ר"י follows his ruling elsewhere, where ר"י ruled that if the מחזיק consumed produce that was שביעית, ערלה, or כלאים that it is a proper חזקה.⁹

ואין לומר דלעולם גרס הכא אינה חזקה והתם כשאכלה זמורות¹⁰ –

And one cannot say that really the text here reads 'אינה חזקה', and there where it states הויה חזקה that is because there we are discussing a case where he ate the twigs, which is a valid אכילה (according to ר"י) –

והכא כשאכלה פירות שהן אסורים ולכך לא הויה חזקה שלא אכל כדרך האוכלים¹¹ –
However here it is a case where he ate the fruits which are forbidden, and therefore here it is not a חזקה, for he did not consume the produce in the normal manner of consumption –

דאם כן הוה ליה לאיתווי ההיא דהתם נמי הכא דאיירי בדיני חזקה¹² –

For if indeed this is so, (that ר"י made two statements one regarding זמורות [where it is a חזקה] and the other regarding פירות [where it is not a חזקה]), the גמרא should have brought also here (in our גמרא) that ruling of ר"י there (that by זמורות it is a חזקה) since we are discussing the laws of חזקה, so why not mention that there are times [when 'אכלה ערלה וכו' (if he was אסור), and times] when it is a חזקה (if זמורות)! That fact that it is not cited here shows that there is only one ruling of ר"י, namely that הויה חזקה when he was זמורות.

ואם תאמר דהכא¹³ משמע דזמורות ועצי כלאים שרו –

And if you will say; that from the גמרא here it seems that it is permitted to derive benefit from the twigs and wood of כלאים –

ומאי שנא מהא דאמרינן בפרק כל שעה (פסחים דף כו, ב) –

⁹ The גמרא there is חזקה as the ר"ה and the ר"י maintain.

¹⁰ There is no prohibition in eating the זמורות of כלאים, ערלה, or שביעית.

¹¹ is saying there is the possibility that ר"י made two statements that if it was זמורות it is a חזקה and if it was פירות it is not a חזקה (for they are אסורים), and here ר"י and the ברייתא are discussing a case of פירות.

¹² There is no מחלוקת in דין between the ר"ה and the רשב"ם; all agree that if פירות it is not a חזקה (and if זמורות it is a חזקה [according to ר"י]); the dispute here is what the גמרא should be (is it חזקה [according to the ר"ה], or הויה חזקה [according to the רשב"ם]), and whether ר"י made two statements (regarding פירות and זמורות [the ר"ה]); or only one statement (regarding זמורות [the ר"ה]).

¹³ The word 'דהכא' here does not mean to exclude the גמרא (for on the contrary, there the גמרא states clearly זמורות), but rather דהכא means from the ruling of ר"י. See 'Thinking it over' # 4.

And why is this different from what we learnt in פרק כל שעה in a ברייתא -
תנור שהסיקוהו בקליפי ערלה¹⁴ או בקשין של כלאי הכרם חדש¹⁵ יותץ¹⁶ מכלל דאסירי¹⁷ -
'An oven which was heated with the shells/peels of ערלה fruit, or with the straw
of כלאי הכרם; if the oven is new, it should be destroyed'; indicating that the
straw [and similarly the twigs or wood] of כלאי הכרם are prohibited from deriving
benefit from them -

אסור offers an additional proof that by כלאי הכרם even the non-edibles are
ואמרינן נמי התם (דף כה, א) כלאי הכרם עיקרן נאסר -
And the גמרא also states there that regarding כלאי הכרם their planted seeds are
אסור; indicating (again) that the prohibition by כלאי הכרם is not limited only on the fruit, like by
אסור, but rather it applies to the entire plant both the edible and non-edible parts alike -

rejects this last proof:
ומיהו הא לא קשה דאיכא למימר דעיקרן נאסר משום דכתיב (דברים כב¹⁸) הזרע -
However this (last ruling of נאסר עיקרן) presents no difficulty, for one can say
that the seeds are אסור because the תורה writes הזרע; indicating the זרע will be תקדש;
however the twigs which are not זרע may not be prohibited. However the question still remains
from מותר בהנאה which are אסורין בהנאה, so why should the זמורות be מותר בהנאה!

answers:
ויש לומר דהתם איירי בזרוע מעיקרן -
And one can say; that there (by כלאי הכרם של קשין), we are discussing a case
where they were initially planted as כלאים, meaning -
שזרעו הזרעים עם נטיעות הכרם שגדלו הזמורות באיסור -
That the seeds (of grain) were sown together with the saplings of the vineyard,
so the twigs grew באיסור; they were created in a כלאים environment -
אבל הכא איירי בזמורות שהיו כבר גדולים קודם שזרעו כלאים -
However here (where דאכלה זמורות ר"י rules) we are discussing a case of vine
twigs which were already full grown, before כלאים (with grain) was planted near
the vines -

¹⁴ Regarding ערלה only the פירות are אסור (as it is written (ויקרא (קדושים) יט, כג) that וערלתם ערלתו את פריו; however the
ד"ה בקליפי רש"י there פרי, see דין like the קליפי ערלה.

¹⁵ A new oven means an oven which was never used or heated.

¹⁶ The first heating of an oven strengthens it and completes its functionality, therefore since it was completed by
הנאה אסור and cannot be used. (such as ערלה and כלאי הכרם); it too becomes אסור and cannot be used.

¹⁷ How can ר"י rule that if he ate זמורות of כלאי הכרם that it is a חזקה, since they are אסורים בהנאה, and everyone agrees
that by consuming הנאה אסור, there can be no חזקה. See footnote # 3.

¹⁸ לא תזרע פרימך פלאים פון תקדש המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הפרי: reads: פסוק ט'¹⁸

שאותן אינן נאסרים אלא כשהוסיפו מאתים -

For those vines do not become prohibited only if they added in growth, a two hundredth [half a percent] (after they became כלאים)

— כדאמר בפרק כל שעה (שם דף כה,א) ובפרק כל הבשר (חולין דף קטז,א) —

As the גמרא states in שעה כל שעה and in פרק כל הבשר that -

— זרוע ובא הוסיף מאתים אין לא הוסיף מאתים לא¹⁹ —

If it was already planted before it became כלאים and then כלאים was sown, the rule is that if a two hundredth was added it is כלאים, but if a two hundredth was not added it is not כלאים.

²⁰ כלאים by אכלה זמורות now explains the case of תוספות

ומיירי הכא שזמורות לא הוסיפו מאתים והפירות הוסיפו ולכך לא היא חזקה אלא בזמורות —

And we are discussing here (the ruling of ר"י that היא חזקה) that the זמורות were not מוסיף מאתים after כלאים were planted, but the פירות were מוסיף מאתים, and therefore it can only be a חזקה with consuming the זמורות which are still מותר but not with the פירות which have become אסור.

and מוסיף מאתים פירות were the anticipated difficulty with this situation that תוספות realizes the זמורות were not:

— ואין זה דוחק דהכי הוי אורחא דמילתא שקודם מוסיפין הפירות מאתים מן הזמורות —

And this is not uncommon, for this is the usual manner that that the פירות are מוסיף מאתים before the זמורות are מוסיף מאתים -

לפי שהזמורות כבר היו גדולות קודם זריעת כלאים²¹:

Since the זמורות were full grown already before the planting of כלאים; so for them to add a two hundredth of their present size takes a while; however for the פירות to grow מאתים it takes much quicker.

SUMMARY

There can be a חזקה by ערלה and שביעית if he consumed the זמורות. It can also be a חזקה by כלאים, if the זמורות were already grown before כלאים was planted and the פירות were not מוסיף מאתים while the זמורות were.

¹⁹ See 'Thinking it over' # 3.

²⁰ תוספות is responding to the following question; if the זמורות were מוסיף מאתים, then they are אסורים, and it cannot be a חזקה, and if they were not מוסיף מאתים there is no כלאים at all (how can we call it אכלה כלאים) and he can make the חזקה even with the פירות.

²¹ In a fruit tree, the fruits grow many times their initial size (from when they first begin budding), while the branches hardly grow larger in one season.

THINKING IT OVER

1. Would אכילת זמורות be a proper חזקה in a regular field (which is not ערלה, etc.)?²²
2. Why is אכילת פירות (by כלאים for instance) not a חזקה?²³ the מרא קמא should have been מערער, since he could have eaten the פירות properly by uprooting the כלאים; why is the אכילת איסור of the מוחזק insufficient to make it a חזקה?²⁴
3. When we say that הוסיף מאתיים it is אסור,²⁵ does that mean that only the הוספה is אסור, or the whole branch (fruit) is אסור, even the part that was originally מותר?²⁶
4. Is there any connection between תוספות question (regarding the permissibility of זמורות)²⁷ and the beginning of תוספות (regarding the גירסא)?

---

²² See בל"י אות רס"ה.

²³ See footnote # 3.

²⁴ בל"י שם.

²⁵ See footnote # 19.

²⁶ See סוכ"ד אות ח.

²⁷ See footnote # 13.